

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

31.
KAZI SONUÇLARI
TOPLANTISI
3. CİLT

25-29 MAYIS 2009
DENİZLİ

T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Yayın No:3249-3
Kùltür Varlıkları ve Mùzeler Genel Mùdùrlùđù Yayın No:141-3

YAYINA HAZIRLAYANLAR
Dr. Haydar DÖNMEZ
Candaş KESKİN

Kapak ve Uygulama
Necdet ÇELİKTAŞ

ISSN: 1017-7655

Kapak Fotoğrafı: *Roland R.R. SMITH*
"Sebasteion Anastylosisi - Aphrodisias, 2008"

Not : Kazı raporları, dil ve yazım açısından Klâsik Filolog Dr. Haydar Dönmez tarafından denetlenmiştir. Yayımlanan yazıların içeriğinden yazarları sorumludur.

İsmail Aygùl Ofset Matbaacılık
San. Tic. Ltd. Őti.
ANKARA-2010

İÇİNDEKİLER

Engin ÖZGEN, Atilla ENGİN Oylum Höyük, 2008	1
Tayfun YILDIRIM, Önder İPEK 2008 Yılı Resuloğlu Eski Tunç Çağı Mezarlık Kazısı	21
Geoffrey SUMMERS, Françoise SUMMERS Kerkenes 2007	37
Geoffrey SUMMERS, Françoise SUMMERS, Scott BRANTING Kerkenes 2008	51
Ömer ÖZYİĞİT 2008 Yılı Phokaia Kazı Çalışmaları	65
Aykut ÇINAROĞLU, Duygu ÇELİK 2008 Yılı Alaca Höyük Kazıları.....	89
Roland R. R. SMITH, Bahadır YILDIRIM Aphrodisias, 2008	103
Mustafa BÜYÜKKOLANCI 2008 Yılı Ayasuluk Tepesi ve St. Jean Anıtı Kazı ve Onarım Çalışmaları	131
Yaşar ÇORUHLU Kars/Ani Kazıları 2008 Yılı Çalışmaları	145
Günhan DANIŞMAN, Hadi ÖZBAL Kırlareli, Demirköy Fatih Dökümhanesi 2008 Yılı Kazıları.....	179
Rüçhan ARIK 2008 Yılı Kubad-Abad Kazıları	199
Nicola LANERI, Jason UR The Hirbemerdon Tepe Archaeological Project 2008: A Preliminary Report.....	213
Halime HÜRYILMAZ Gökçeada-Yenibademli Höyük 2008 Yılı Kazıları	231

Nuran ŞAHİN, Emre TAŞTEMUR, Damla KARAMAN, Gülşah DALLIK, Elçin DOĞAN, Dolunay TARI Klaros, 2008	247
Refik DURU, Gülsün UMURTAK Bademağacı Kazıları, 2008	261
Guido ROSADA, Maria Teresa LACHIN Tyana/Kemerhisar, Excavations 2008	269
G. Kenneth SAMS Gordion, 2008	289
Marie-Henriette GATES 2008 Season At Kinet Höyük (Yeşil-Dört Yol, Hatay)	303
Johannes KODER, Sabine LADSTÄTTER Ephesos 2008	321
Isabella CANEVA, Gülgün KÖROĞLU Excavations At Yumuktepe: The 2008 Season	337
Sevil GÜLÇUR, Pınar ÇAYLI Güvercinkayası 2008 Yılı Kazısı	357
Şevket DÖNMEZ, E. Emine Naza-DÖNMEZ Oluz Höyük Kazısı 2008 Dönemi Çalışmaları	379
Felix PIRSON Pergamon-2008 Yılı Çalışma Raporu	401
K. Levent ZOROĞLU, M. TEKOC AK Kelenderis 2008 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları	427
K. Serdar GİRGİNER, Özlem OYMAN GİRGİNER, Hayriye AKIL Tatarlı Höyük (Ceyhan) Kazısı: İlk İki Dönem	453
Mirko NOVÁK, Ekin KOZAL Sirkeli Höyük'te 2008 Yılı Çalışmaları	477
Timothy P. HARRISON, Stephen BATIUK Tayinat Höyük Kazıları, 2008	491
Ahmet A. TIRPAN, Bilal SÖĞÜT Lagina, Börükçü, Belentepe ve Mengefe 2008 Yılı Çalışmaları	505

TAYINAT HÖYÜK KAZILARI, 2008

Timothy P. HARRISON*
Stephen BATIUK

GİRİŞ

Tayinat Arkeoloji Projesi (TAP), 2008 yılında, Tell Tayinat'da 15 Haziran ile 31 Ağustos günleri arasında sürdürdüğü çalışmaların beşinci sezonunu tamamlamıştır. Araştırma ekibi, Prof. Dr. Timothy Harrison (Proje Direktörü), Dr. Stephen Batiuk (Kıdemli Arazi Arkeoloğu), Fiona Haughhey (Çizimci), Julie Unruh (Konservatör), Susan Harrison (Fotoğrafçı) ve Kim Harrison (Kazı Evi Yetkilisi)'den oluşmuştur. Kıdemli alan başkanları ise, Doç. Dr. Jack Dessel (Tennessee Üniversitesi), Dr. Elif Denel (*American Research Institute in Turkey*), James Osborne (Harvard Üniversitesi), James Roames (Toronto Üniversitesi) ve Lynn Welton (Toronto Üniversitesi)'dan oluşmuştur. Aynı zamanda projeye, Bilkent Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Harvard Üniversitesi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Toronto Üniversitesi, 'Ca' Foscari Üniversitesi, ve UCLA'dan on altı arkeoloji öğrencisi katılmıştır. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı adına hükümet temsilciliği Sayın Asuman Arslan tarafından yürütülmüştür.

2008 Tayinat saha mevsiminin hedefleri, (1) Alan 1'deki Erken Demir Çağı kazılarını tamamlamak ve Erken Tunç Çağı katmanlarını açığa çıkarmak, (2) ilk olarak 2005 yılında açığa çıkarılmış olan Alan 2'deki geniş Erken Demir Çağı kompleksinin kazılarına devam etmek, (3) üst höyüğün batı meyilinde bulunan Alan 4'teki Erken Demir Çağı maden işleme atölyesinin kazılarını tamamlamak ve (4) höyüğün üst alanının doğu kenarı boyunca, 'Alan 5' olarak adlandırılan yeni bir kazı bölgesinde, çalışmalara başlamak olarak belirlenmişti (Resim: 1).

* Prof. Dr. Timothy P. HARRISON, Department of Near & Middle Eastern Civilizations, University of Toronto, 4 Bancroft Avenue, Toronto, ON, M5S 1C1/ CANADA. Tel.: (416) 978-6600, Fax: (416) 978-3305, email: tim.harrison@utoronto.ca
Dr. Stephan BATIUK.

Alan 1'de 2007'de yapılmış olan kazılarda (Resim: 2), 2004'te başlatılmış ve 2005'te dört adet 10x10 m.lik parsellerle genişletilmif (G4.55, G4.56, G4.65 ve G4.66) olan bölgelerde araştırmalara bu sezon da devam edildi. Neticede, Alan 1'de 2004'ten 2007 yıllarına kadar yapılan kazılar sonucu dokuz adet belirgin mimarî Alan Dönemi (FP: Field Period) tanımlandı ve ilk dönemsel sıralamanın (FP3-6) Erken Demir Çağına kadar uzandığı saptandı. 2008'de kazı çalışmaları sadece G4.55 ve G4.56 parsellerinde yürütüldü. 2008 mevsiminin ana hedeflerini Erken Demir Çağı katmanlarının kazılarını tamamlamak ve öncelikle de M.. 3000 yılı sonlarına, yani Amuq J kültürel ufkuna ait olan Erken Tunç Çağı (*Early Bronze Age*) katmanlarının açağa çıkarılmasına odaklanan çalışmaların genişletilmesi oluşturmaktaydı.

Açma G4.55

L. WELTON

M. HINMAN

2007 yılında G4.55 No.lu açmadaki Erken Demir Çağına ait katmanlar tamamen kaldırılmıştı. Bu nedenle 2008 kazıları, sadece Erken Tunç Çağına tarihlenen katmanlar üzerinde odaklanabildi. 2007 mevsiminde birçok Demir Çağı ncesi duvara rastlandı, bunların alan tarihlemesinde Dönem 8'i oluşturduğu anlaşıldı. Bununla bağlantılı olarak, 2008 mevsiminin başlıca hedefi bu duvarları tanımlamak, bunların çevrelediği odaların toprak dolgu topraklarını kaldırmak ve bu Şekilde bugüne kadar Tayinat'ta ilk kayda değer Erken Tunç Çağı kültür dönemlerinin kaydını yapmaya başlamak olmuştur. Bu sezon en az iki mimarî dönem, FP 8 ve 9, ortaya çıkarılmıştır (Resim: 2).

Bu iki dönemden daha geç olanı, FP 8, ise: G4.55:258, 245, 210, 264, 212, 213, 266 ve muhtemelen 214 duvarlarıyla temsil edilmektedir. Açmanın güney kısımlarında ise doğu-batı istikametindeki G4.55:264 ve 212 duvarlarının yönlerini dik olmayan bir köşe yaparak, yani biraz değiştirerek uzandıkları

* Alan amiri.

gözlemlenmiştir. Bu köşenin düzeltilmesi için kerpiç tuğladan inşa edilmiş G4.55:264 duvarının kuzey yüzünde tadilâta teşebbüs edilmiş olduğu, ancak bu teşebbüsün nisbeten daha geç bir dönemde yapılmış olduğu anlaşılmıştır. Bu duvarların mevcut, yani daha erken dönemin kalıntılarını kesip kesmediği, dolayısıyla kısmen gömülü ya da kendi başına durabilecek şekilde inşa edilip edilmediği anlaşılamamıştır. Bununla beraber, G4.55:210, 264 ve 213 numaralı duvarların belirlediği 'oda'da bulunan toprak dolgunun kesin olarak bu duvarlar arasında kaldığı, dolayısıyla daha sonraki bir döneme ait olduğu görülmektedir.

Bugüne kadar yeri tanımlanmış en erken tarihe ait olan FP 9 döneminin özellikle G4.55:210 duvarının doğusunda bulunduğu görülmüştür. Bur bölge G4.55:211, 265 ve 215 duvarları ile muhtemelen G4.55:262 ve 230 duvarlarını da içermektedir. Bu döneme ait duvarların kerpiç tuğla yapılarını belirlemek zor olmuştur. FP 8 ve 9 dönemlerine tarihlenen çömlekler Amuq J karakteristiği gösteren Basit ve Boyalı Basit Malzemeler (*Simple ve Painted Simple Ware*), Yıkanmış Bulaşık Malzemeler (*Smearred Washed Wares*) ve az miktarda Kırılgan Turuncu Malzemeler'den (*Brittle Orange Ware*) oluşmaktadır.

Açma G4.56

D. LUMB
L. Di PIERI

Dört sezondur G4.56 açmasında yürütülmekte olan araştırmaların 2008 kazı sezonunu yönlendiren ana amacı, Erken Demir Çağı katmanlarının kazı çalışmalarını tamamlamak olmuştur. Mevsim boyunca burada gittikçe artan Erken Tunç Çağına ait seramik buluntularına rağmen mevsim sonuna kadar kesin olarak belirlenebilecek hiçbir Erken Tunç Çağı katmanına rastlanmamıştır. Bu sebeple, çalışmaların ana odağını oluşturan bu açmada bulunan çok miktarda Erken Demir Çağına ait kalıntıların toplanması ve tanımlanması çalışmalarına devam edilmiştir.

Neticede, 2008 mevsiminde FP 4'ten 6'ya kadar olan alanlarla ilgili muhtelif yapı kalıntılarının kayıtlarına devam edilmiştir. Bunlar, çoğunluğu önceki mevsimlerde bulunmuş, fosilleşmiş bitkilerle kaplı depolama siloları olarak tanımlanan büyük çukurlardan ibarettir. Bunlardan birçoğunun (veya

istiflenmiş şekilde), artık iyice tanıyabildiğimiz, deliksiz dokuma tezgâhı veya makara ağırlıkları içermekte olduğu görülmüştür. Bu da Erken Demir Çağında bu bölgede dokumacılığa verilen önemi vurgulamaktadır.(Resim: 3).

Alan 2 Araştırmaları

*J. OSBORNE**

Alan 2, Chicago Üniversitesi'nin 1930'larda Tayinat'ta yürüttüğü arkeolojik çalışmalarda Bina XIV olarak adlandırdığı Erken Demir II Çağına ait bir yapı ile büyük ölçüde işgal edilmiş olup Syro-Hitit Keşif Heyeti tarafından kısmen kazılmıştır. Alan 2, Alan 1'in (Resim: 1) hemen kuzeyinde bulunmaktadır. Alan 2'de kazılar 2005 sezonundan beri sürekli olarak yürütülmüştür. Alan 2'de yürütülen çalışmalarda iki ana hedef belirlenmişti: (1) Alan 1 ile Alan 2 arasındaki stratigrafik bağlantıların tespit edilmesi ve Bina XIV'ün temellerinin derinliğinin anlaşılması ve (2) bu kompleksin mümkün olduğu kadar geniş bir yatay görüntüsünün anlaşılması ve ortaya çıkarılması.

2008 sezonunda daha önceki yıllarda başlatılmış olan araştırmalara devam edildi, ancak alanın doğu kenarı boyunca açılan G4.38 ve 48 açmaları nedeniyle burada yürütülen çalışmaların genel stratejisinde değişiklik yapmak gerekti. Bu bölgede Syro-Hitit Keşif Heyeti'nin yürütmüş olduğu araştırmaların az derecede etki yapmış olacağı ümit edilerek stratigrafinin bozulmamış olacağı düşünülmektedir. Beklenmedik bir şekilde, iki alanda da, iyi korunmuş, yönü güney istikametinde uzanan ve bir tapınağa ait olduğu düşünülen kalıntılara rastlandı; bu da şüphesiz TAP projesinin bugüne kadar ortaya çıkardığı en önemli bulgulardan birini teşkil etmektedir (Resim: 4).

Açma G4.38 (A. LANHAM, J. LEHNER) ve G4.48 (G. ÇINAR ve S. MONTAGNER)

Mimarî buluntular, tapınak yapısına dört basamaklı, uzun ince kalkerden yapılmış taş bloklarla döşenmiş bir merdivenle güney yönünden ulaşıldığını göstermekteydi (Resim: 5). Ayrıca, binanın batı duvarının hemen önündeki merdivenin batı kenarında küçük bir bazalt sütun bulundu. Yapının doğu

* Alan amiri.

duvarı henüz kazılmamış olsa da bu duvar G4.48 parselinin yüzeyinden görülebilmekteydi.

Çalışmalar merdivenle tapınak yapısının girişini oluşturan bir verandaya ulaşıldığını ve bu alanın 40 x 40 cm. ebadında on iki sıra kare pişmiş tuğla ile kaplanmış olduğunu göstermiştir. Tuğla kaplı bu yüzeyin tam ortasında ve kısmen tabana gömülü bir konumda bulunmuş olan, bu sezonun en heyecan verici buluntusu ele geçirildi: Neredeyse kusursuz biçimde oyularak süslenmiş bir bazalt sütun kaidesi. Bu kaidenin Syro-Hitit Keşif Heyeti tarafından daha batıda bulunmuş Bina I'in, yani *bit hilani* sarayının, girişini süsleyen bazalt kaidelere benzediği, hatta aynısı dahi olabileceği söylenebilir. Sütun kaidesi, tuğla döşeli zemine iyice yerleşmiş şekilde bulunmuştur. Hatta en alt bezemenin kenarları görülememektedir. Bunun da, daha önceki bir yapı ve kullanım evresine ait bir yüzeyin varlığına, yani toprak altında binanın daha erken evresinin bulunabileceğine dair bir işaret oluşturduğu düşünülebilir.

Veranda, daha içerde kuzey taraftaki iç odadan iki adet kerpiç tuğla tarafından ayrılmıştır. Bu iki duvarın arasındaki alanın çoğunu, muhtemelen çökmüş olan, kalın bir tabaka yanmış tuğla kaplamaktadır. Bu ögeler oldukça yanmış üç ahşap kirişi kaplar; bunlardan en az bir tanesinin kerpiç tuğlaya benzer bir madde içine oturtulmuş olduğu görülmüştür. Buradan dendrokronolojik analiz için iki büyük parça alınmıştır. Bu kirişlerin yapının damına mı, çöken duvara mı, yoksa kapı eşiğine mi ait olduğu henüz anlaşılamamıştır.

Kapının girişi, kısmen kazısı yapılmış olan bir iç odaya geçiş sağlamaktadır. Ayırım işlevi gören iki ayrı duvarın G4.38 açmasının kuzeyini kapladığı, dolayısıyla odanın kuzeye uzanan boyutunu işaretlediği görülmüştür. Bu duvarlar, kuzeyde, henüz kazılmamış olan alanda ikinci bir odanın varlığını belirtmektedir. Bu odanın tapınağın merkezini, yani kutsal alanını oluşturduğu sanılmaktadır. Odanın ve binanın doğuya uzanan kısmı bu sezon yapılan çalışmaların dışında kalmıştır.

Yapının merkezinde bulunan bu odanın tamamen yanmış olmasına karşın sıvalar yer yer muhafaza olduğundan duvar yüzeyinin plaster sıvalı olduğu anlaşılmıştır. Üstteki odadan çökmüş olan malzeme yanmış tuğlaları ihtiva

etmektedir, ancak burada herhangi bir çanak çömlek ve organik maddeye rastlanmamıştır. Bununla beraber, odadan önemli miktarda, bronz malzeme ve birkaç fildişi buluntu ele geçirilmiştir. Aşırı derecede yanmış ve zarar görmüş olmasına rağmen burada bulunan kalıntılar odanın döşenmiş veya duvarlarında da asılı aplikler bulunduğu kanaatini uyandırmaktadır.

Tapınağın etrafı batı ve güney taraflarında kaldırım taşı şeklinde yassı taşlarla çevrilmiştir. Ayrıca binanın batı yüzünün parlak beyaz plaster ile sıvanmış olduğu görülmektedir.

En önemlisi, dışardaki taşla döşeli yüzey üzerinde dağılmış şekilde Luvice yazıt içeren bazalttan bir anıtın hiyeroglif parçaları bulunmuştur. Bu buluntularla beraber tapınağın güneyindeki bulunan yüzeyin içerdiği bazı taşlarla Syro-Hitit Keşif Heyeti'nin 1938 yılında doğu sondajında yaptıkları çalışmaların açığa çıkardığı kaldırım taşları arasında doğrudan bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Keşif Heyeti yaptıkları sondajda neredeyse kare şeklinde organize edilmiş ve ince süslemeler içeren, belki temel işlevi gören bir yapı ya da bir platform olarak inşa edilmiş, bazalttan bir anıt kaidesi ortaya çıkarmıştı (Resim: 6). Aynı zamanda Keşif Heyeti bu alandan Luvi dilinde yazılmış birçok hiyeroglif parçası elde edildiğinden bahsetmektedir. Dolayısıyla, bu parçaların bir zamanlar bu platform üzerinde bulunan tek bir anıta ait olduğu izlenimi uyanmaktadır. Maalesef bu yapıdan arta kalan parçalar Chicago kazılarında sonra ya kaldırılmış, ya da imha edilmiştir. 2009 sezonunda bu alan kazılar için odak noktası olacaktır.

Alan 4 Araştırmaları

*J. ROAMES**

E. ÖZBAKKALOĞLU

2006 ve 2007 mevsimlerinde, G3.34 mevkiinde, üst höyüğün batı kenarında (Resim: 1), Erken Demir Çağına ait bir metal işliğı ortaya çıkarıldı. Bu açmanın doğu kenarında metal işlendiğine dair kalıntı bulunan bir çukur

* Alan amiri.

ve doğuya, G3.35'e doğru uzanan, içi demir artığı dolu olan bir oda bulundu. Bunun da G3.35'te metal işçiliği ile ilgili faaliyetlerin yapılmış olduğuna işaret ettiği anlaşıldı. Bu nedenle, 2008 mevsiminde önce G3.35'in, daha sonra da G3.24'ün açılmasına karar verildi. Böylece Erken Demir Çağında, Alan 4 diye tanımlanan bu sahada bulunan demir atölyesinin parametreleri tespit edilmek istendi. Ancak, ne G3.24'te ne de G3.35'te herhangi bir metal işlemi ile ilgili bir kalıntıya rastlanmadı. Böylece metal atölyesinin G3.34 sınırları içinde kalmış olduğu anlaşıldı. Bununla beraber iki ayrı ve önemli buluntu gün ışığına çıkarıldı: (1) İyi korunmuş olan taş-döşeli bir yüzey ve (2) Syro-Hitit Keşif Heyeti'nin kazmış olduğu T-5 açmasının kestiği anlaşılan, batıda inşa edilmiş ve korunma sistemine bağlı hendeğin bir kısmı.

G3.35'te bulunan taş döşeli yüzeyin açmanın kuzey kısmını kapladığı anlaşılmıştır (Resim: 7). Bu yüzey batıya doğru tırmanmakta ve höyüğün üstünden ulaşmadan hemen önce bitmektedir. Sonra doğuya doğru, höyüğün üstüne, yani ortasına doğru, Syro-Hitit Keşif Heyeti'nin tarif etmiş olduğu Avlu VIII yönüne doğru uzandığı görülmektedir. Burada ele geçirilen seramik döşemenin Demir II Dönemine ait olduğu belirlenmiştir. Bu yüzeyin bir caddenin parçası olup olmadığı kesin değildir. Batıdaki korunma sistemine ait bir kapıya giden bir yol olabileceği, veya sadece Batı Merkez Alanı'nın içindeki bir avlu olabileceği düşünülebilir. İleredeki kazı sezonlarında burada, uzaktan algılama metodu (remote sensing) da içeren araştırmalar yapılması planlanmıştır.

Alan 5 Araştırmaları

*J. P. DESSEL**

2008'de höyüğün doğu tarafında yeni bir alan, Alan 5, açılmıştır (Resim: 1). Kazılara başlanan bu alanda daha önce Syro-Hitit Keşif Heyeti tarafından araştırma yapılmamış olduğundan, bu alanda yapılacak araştırmalar

* Alan amiri.

çerçevesinde hem daha önce arkeologlar tarafından dokunulmamış bir alanda yeni çalışmalar yapılması hem de Syro-Hitit Heyeti'nin çok detaylı araştırmadığı Demir II ve daha sonraki dönemlere ait yerleşim tarihi hakkında bilgi toplanması planlanmıştır. Buradaki araştırmalara, iki adet 10 x 10 m.lik açmayla başlanmıştır, F5.98 ve F5.99. Gelecek sezonlarda, hem höyüğün tepesinde ve hem de doğu yamacında açılacak merdiven açmada höyüğün üst ve alt alanlarını stratigrafik olarak birbirlerine bağlama amacıyla daha fazla arkeolojik alanda çalışılması düşünülmektedir.

Açma F5.98 (E. DENEL ve Ö. KETKANLI) ve F5.99 (Ö. DEMİRCİ ve E. HAMMER)

2008 kazıları ile F5.98 ve 99 açmalarını kapsayan ve muhtemelen Geç Asur Devrine ait büyük ve avlulu bir evin bir kısmı ortaya çıkarıldı (Resim: 8). Kazı çalışmaları tarafından binanın avlu işlevi gören büyük bir odasının bir kısmı ve bunun kuzey tarafında bulunan üç küçük oda gün ışığına çıkarıldı. Avlunun zemini yer yer bozulmamış şekilde bulundu. F5.99. açmasının batı yüzüne yakın bir yerde gömülü olarak bulunan büyük bir depolama çömleği kaidesinin ise avlu alanının ortasına yakın bir yere oturtulduğu anlaşıldı. Avlunun kuzeyinde bulunan üç odanın duvarlarının parlak beyaz sıva ile sıvanmış olduğu ve 1 m.den daha yüksek kısımlarına dek yer yer muhafaza olduğu tespit edildi (Resim: 9). Batı ve doğuda bulunan odalara girişin ayrı duvarlar arasındaki biraz çıkıntılı geçiş aralığından yapılmakta olduğu anlaşıldı. Orta odaya geçişin ise batıdaki odadan üçüncü bir kapı aralığı tarafından sağlandığı görüldü.

Binanın doğu kısmı, büyük olasılıkla meyil yüzünden oluşan erozyon nedeniyle iyi korunagelmemişti. Ancak, F5.99 açmasında kuzey-güney istikametinde uzanan geniş bir duvarın bu yapının doğu sınırını oluşturduğu düşünülmektedir. Açmanın kuzeyinde, bu duvarın dışında bulunan alanda, duvarın doğu yüzüne dayandığı anlaşılan yoğun bir çömlek ve kemik konsantrasyonu bulundu. Ayrıca kuzey-güney yönünde uzanan bu duvarın doğu yüzünün olasılıkla bir duvar parçası oluşturan kerpiç tuğla konsantrasyonu ile kesildiği anlaşıldı.

Odaların zemin buluntuları arasında Kıbrıs çıkışlı Geometrik (*Cypro-Geometric*) ve Kıbrıs-Fenike (*Cypro-Phoenician*) seramiği ve Asur Saray Seramiği (*Assyrian Palace Ware*) veya yerel imitasyonları mevcut olup bunların yanısıra tipik olarak M.Ö. 8. veya 7. yüzyıllara ait Kırmızı Astarlı Parlatılmış Malzemeler (*Red Slipped Burnished Ware*) de bulunmuştur. Kuzey odalarından birinde, Asur stilinde çömlek bir 'banyo küveti'ne ait olduğu tahmin edilen büyük ve kilden yapılmış bir teknenin kenar parçası ele geçirilmiştir.

SONUÇ GÖZLEMLERİ

Özet olarak, 2008 Tayinat Arkeoloji Projesi'nin (TAP) Tell Tayinat'ta yürüttüğü kazılarda iyi derecede korunmuş, Erken Tunç ve Demir Çağlarına ait yerleşim alanları açığa çıkarılmıştır. Alan 1'de, Demir Çağına ait katmanlarda yapılan kazılarda yavaş yavaş Erken Tunç Çağının sonlarına ait önemli miktarda kalıntı, özellikle de Erken Tunç IVB ya da Amuq J Dönemine ait kalıntılar ortaya çıkarılmaya başlanmıştır. Dolayısıyla Erken Tunç Çağının erken dönemlerinin göstergesi olacak seramiğin daha derin seviyelerde olduğu anlaşılmıştır. Syro-Hitit Araştırmaları Ekibi ve Robert Braidwood tarafından yapılan sondaj sonuçlarına dayanarak, TAP kazıları da Tayinat'ta önemli miktarda Erken Tunç Çağı kalıntısı olduğu izlenimi uyandırmıştır. Dolayısıyla bu alan ilerideki mevsimlerde sürdürülecek kazıların odak noktası olacaktır.

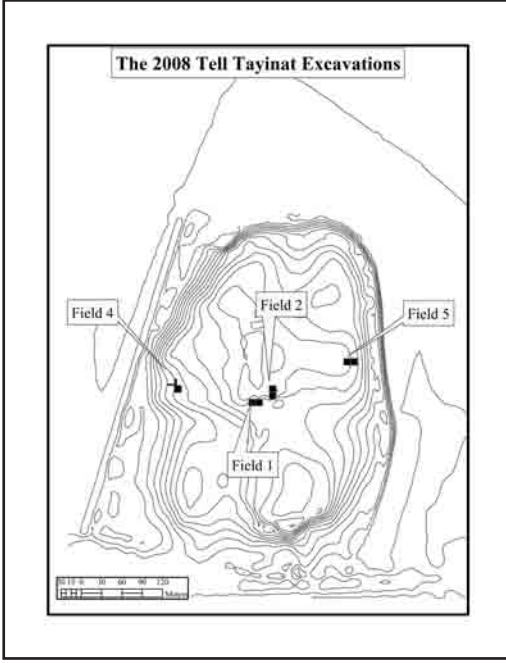
2008'de yapılan kazılar sırasında Tell Tayinat'ta Demir Çağına ait önemli kalıntıların ortaya çıkarılmasına devam edilmiştir. İlâveten, Ege ile olan güçlü kültürel bağların göstergelerini içeren Alan 1'deki Erken Demir I (M.Ö. 12. yy.) yerleşiminin yanı sıra, 2008 kazıları Alan 2'de de muhtemelen Demir II Dönemine ait bir tapınağın (M.Ö. 9. ve 8. yy.) anıtsal yapılarını ortaya çıkarmıştır. Her ne kadar araştırmalar hâlen devam ediyor olsa da, bulgular bu son bulunan yapı kompleksinin, özellikle son kullanım etabında, Geç Hitit Döneminde Palastin/Patina Krallığı'nın krallarının kraliyet ikametgâhını oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Bu yapının inşa edilmiş döneminin, ya da en azından son kullanım evresinin ise *bit hilani* sarayları (özellikle Bina 1'de)

ve Syro-Hitit Keşif Heyeti'nin ortaya çıkarmış olduğu *megaron*-stili tapınağın (Bina II) eşzamanlı olduğu izlenimi edinilmiştir. Tell Tayinat'ta TAP kazıları tarafından bulunan Luvi dilinde yazılmış hiyeroglif yazıtların sayısı şu anda, Syro-Hitit Keşif Heyeti'nin buldukları ile beraber, 100'ü bulmaktadır, ki bunlar binalarla aynı zamanda ve aynı kültür tarafında ortaya çıkarılmış olmalıdır.

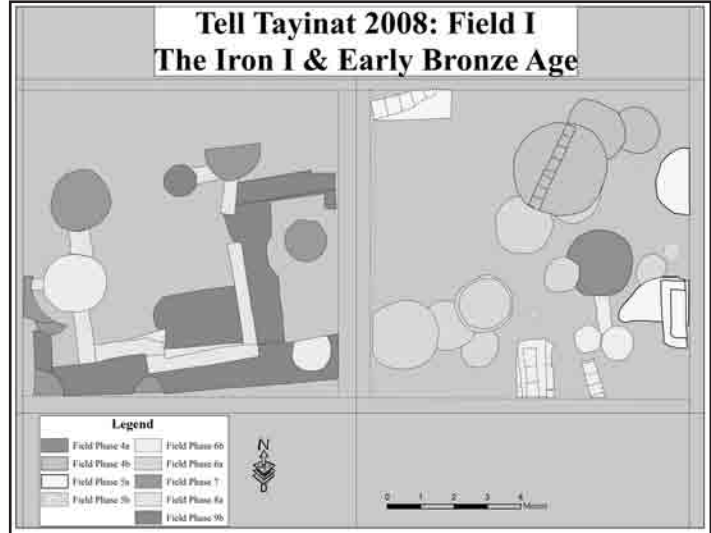
Bu arada, hem Alan 4'te var olması muhtemel büyük bir kapı geçidi ve hem de Alan 5'te bulunmuş ve iyi korunagelmüş olan Demir II yapı kompleksi bu arkeolojik alanın henüz araştırma yapılmamış kısımlarında zengin bir arkeolojik potansiyelin varlığına işaret etmektedir. Bu nedenle, Tayinat Arkeoloji Projesi gayret ve kaynaklarını kazı alanının bu bölgelerine yoğunlaşabilmek amacıyla öncelik sırasına koymaya devam edecektir.

TEŞEKKÜR

2008 yılı arazi mevsimi için maddi yardım, Kanada Sosyal Bilimler ve Beşeri İlimler Araştırma Kurulu (SSHRC), ve Toronto Üniversitesi tarafından sağlanmıştır. Araştırmanın yürütülmesi için gerekli kazıların yapılması iznini veren Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne teşekkür etmek isterim. Hükümet temsilcisi olarak mahallî devlet makamları ile temasımızı sağladığı için Sayın Asuman Arslan'a ayrıca teşekkür ederim. Bu sezonun başarıyla sonuçlanması tüm proje personelinin özveriyle çalışması neticesinde mümkün olmuştur. Reyhanlı'da konaklamamızı olası kılan Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Müdürü Sayın Mehmet Kızılca'ya ve okul personeline hoşgörü ve yardımları için minnet duymaktayız. Tayinat ekibine gösterdikleri misafirperverlik ve arkadaşlıkları bizim için sonsuz değer taşımaktadır. Ayrıca, Antakya Müzesi Müdürü Sayın Faruk Kılınç'a ve müze personeline, mevsim boyunca gösterdikleri ilgi ve yardımları için teşekkür etmeyi borç bilirim. Son olarak, Dr. Hilâl Sürsal'a bu raporun tercüme edilmesi için yaptığı çok değerli yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

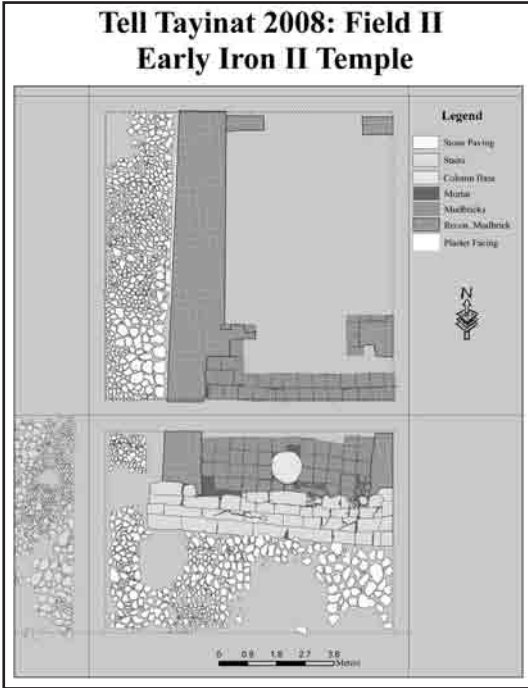
Resim 1: Tell Tayinat'ın kazı bölgelerini gösteren topoğrafik haritası

Resim 2: Alan 1'deki mimari kalıntıların planı

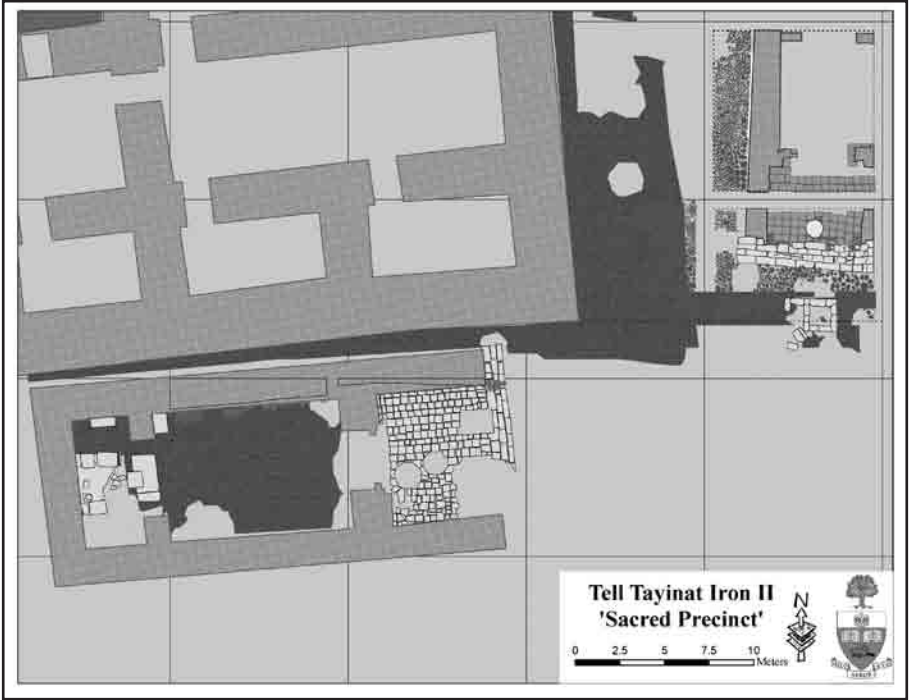
Resim 3: I. Demir Çağına tarihlenen çukurda bulunan dokuma tezgâhı ağırlıkları

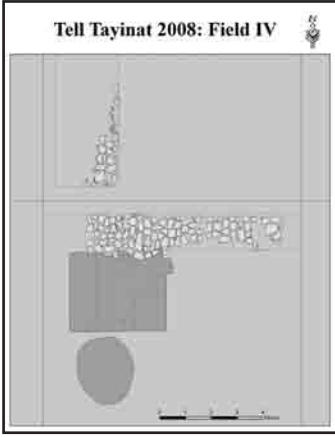
Resim 4: Alan 2’de bulunmuş olan tapınak yapısının planı

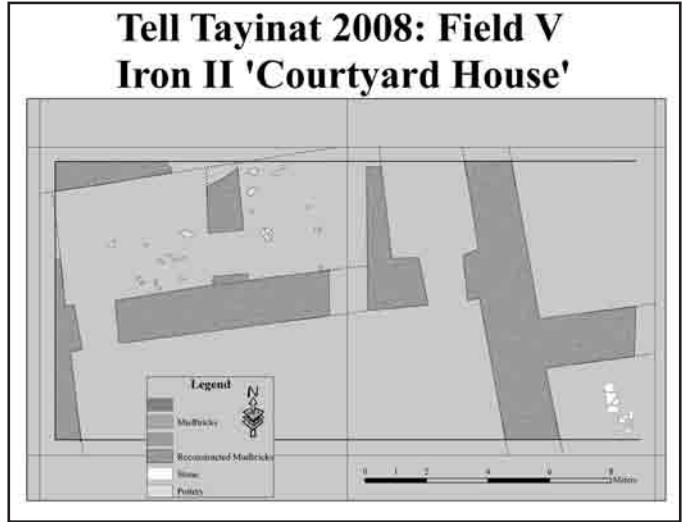
Resim 5: Tapınak önünde bulunan döşeli alan, girişteki merdivenler ve bezemeli kolon kaidesi

Resim 6: Tayinat 'kutsal alanı'nı teşkil eden iki tapınak yapısı ve Luvice yazıt içeren anıtın kaidesini oluşturan ortostatlı platform

Resim 7: Alan 4'teki döşemeli açık alanın planı

Resim 8: Alan 5'te bulunan ve Geç Demir Çağına tarihlenen avlulu binanın planı

Resim 9: Alan 5'te bulunan ve beyaz plaster sıvanmış duvarlar içeren bina